

DEFINICIJA FILOZOFIJE¹

Alain Badiou

Filozofijo določajo pogoji, ki so tipi postopkov resnice ali generični postopki. Ti tipi so znanost (natančneje matem), umetnost (natančneje pesnitev), politika (natančneje politika v notranjosti ali politika emancipacije) in ljubezen (natančneje postopek, ki je resnica disjunkcije seksuiranih pozicij).

Filozofija je mesto misli, kjer se izraža »je« resnic in njihova sestavljenost. Filozofija v ta namen postavi neko operativno kategorijo, Resnico, ki odpre v misli aktivno praznino. To praznino razberemo na hrbtni strani uverženja (stil argumentativne razlage) in onstran meje (stil prepričevalne ali subjektivirajoče razlage). Filozofija kot diskurz tako postavi fikcijo vednosti in fikcijo umetnosti drugo na drugo.

V praznini, ki jo odpre razmik ali interval med tema dvema fikcijama, filozofija *zgrabi* resnice. Ta *zgrabitelj* je njeno dejanje. S tem dejanjem filozofija deklarira, da obstajajo resnice, in zagotovi, da ta »je« zgrabi misel. Ta *zgrabitelj* z dejanjem izpričuje enotnost misli.

Kot fikcija vednosti filozofija posnema matem. Kot fikcija umetnosti filozofija posnema pesnitev. Kot intenzivnost dejanja je filozofija kot ljubezen brez objekta. Naslavlja se na vse, zato da bi vse zgrabil obstoj resnic, filozofija je kot politična strategija brez vložka moči.

S tem štirikratnim diskurzivnim posnemanjem oblikuje filozofija v sami sebi sistem svojih pogojev. To je tudi razlog, zakaj je *neka* filozofija istovrstna stilistiki njenega časa. Ta stalna sodobnost se vselej obrača, ne v smeri empiričnega časa, temveč tistega, čemur Platon pravi »vselejšnji čas«, proti nečasovnemu bistvu časa, ki ga filozofija imenuje večnost. Filozofska *zgrabitelj* resnic izpostavlja te resnice večnosti, ali kot bi lahko rekli skupaj z Nietzschejem, večnosti njihovega *vračanja*. Ta večna izpostavljenost je toliko

¹ To besedilo je razširitev definicije, ki je bila podana v prejšnjem tekstu. Napisano je bilo za poslušalce mojega seminarja, katerim sem ga razdelil spomladi 1991.

realnejša kot so resnice zgrabljene v skrajni sili, v skrajni negotovosti njihove časovne poti.

Dejanje zgrabitve, ki ga usmerja večnost, iztrga resnice iz plasti smisla in jih loči od zakona sveta. Filozofija je odtegovalna, ker napravi luknjo v smisel ali prekine kroženje smisla, da bi lahko bile resnice vse skupaj *izrečene*. Filozofija je nesmiselno in hkrati racionalno dejanje.

Filozofija ni nikdar interpretacija izkustva. Filozofija je dejanje Resnice glede na resnice. To dejanje, ki je po zakonu sveta neproduktivno (samo ne proizvede prav nobene resnice), določa subjekta brez objekta, ki je zgolj odprt za resnice, ki zaidejo v njegovo zgrabitev.

Imenujmo »religija« vse tisto, kar predpostavlja kontinuiteto med resnicami in kroženjem smisla. Rekli bomo torej: filozofija v nasprotju s celotno hermenevtiko, se pravi v nasprotju z religioznim zakonom smisla, razporedi sestavljive resnice na osnovi praznine. Tako odtegne misel vsaki predpostavki neke Prisotnosti.

Odtegnitvene operacije, s katerimi filozofija zgrabi resnice »izven smisla«, spadajo pod štiri modalnosti:² neodločljivo, ki se nanaša na dogodek (resnica ni, temveč nastopi); nerazločljivo, ki se nanaša na svobodo (pot neke resnice ni prisilna, temveč naključna); generično, ki se nanaša na bit (bit neke resnice je neskončna množica, odtegnjena vsakemu predikatu v vednosti); neimenljivo, ki se nanaša na Dobro (izsiliti poimenovanje neimenljivega povzroči katastrofo).

Schema povezave štirih figur odtegljaja (neodločljivo, nerazločljivo, generično in neimenljivo) natančneje opredeli filozofsko doktrino Resnice. Ta shema izpostavlja misel praznini, na osnovi česar so zgrabljene resnice.

Celoten filozofski proces polarizira neki specifičen nasprotnik, sofist. Sofist je navzven (ali diskurzivno) nerazločljiv od filozofa, ker tudi njegova operacija združuje fikcije vednosti in fikcije umetnosti. Subjektivno mu je zoperstavljen, saj poskuša njegova jezikovna strategija opustiti vsakršno pozitivno zatiranje v zvezi z resnicami. V tem smislu lahko definiramo filozofijo tudi kot dejanje, s katerim so nerazločljivi diskurzi kljub vsemu zoperstavljeni. Ali še, kot tisto, kar se loči od svojega dvojnika. Filozofija je vselej razbitje zrcala. To zrcalo je površina jezika, na kateri sofist razporeja vse, kar filozofija obravnava v svojem dejanju. Če se hoče filozof zreti v tej edini površini, vidi na njej vznikniti svojega dvojnika, namreč sofista, in ga tako lahko ima za samega sebe.

² Glede modalnosti odtegljaja bomo upoštevali »shemo gama«, reproducirano v »Predavanju o odtegnitvi«.

Ta odnos do sofista od znotraj izpostavlja filozofijo skušnjavi, katere učinek je vnovična podvojitve filozofije. Kajti želja, da bi opravili s sofistom *enkrat za vselej*, nasprotuje zgrabitvi resnic: »enkrat za vselej« nujno pomeni, da Resnica odpravi negotovost resnic in da se sama filozofija neupravičeno razglasi za proizvajalko resnic. S čimer *biti*-resnično stopi na mesto podvojitve *dejanja* Resnice.

Trojni učinek svetega, ekstaze in terorja v tem primeru pokvari filozofsko operacijo in jo lahko vodi od aporetične praznine, ki podpira njeno dejanje, do kazenskih predpisov. S tem je filozofija sprožilec vsake katastrofe v misli.

Etika filozofije, ki odvrta od katastrofe, v celoti obstoji v neprestani *zadržanosti* do njenega sofističnega dvojnika, v *zadržanosti*, ki filozofiji omogoča, da se odtegne skušnjavi po podvojitvi (v skladu s parom praznina/substanca), da bi obravnavala izvirno dvoičnost, ki utemeljuje njo samo (sofist/filozof).

Zgodovina filozofije je zgodovina njene etike: zaporedje nasilnih gest, skozi katere se filozofija izogne svoji katastrofalni podvojitvi. Ali še: filozofija je v svoji zgodovini zgolj desubstancializacija Resnice, ki je tudi samoosvoboditev njenega dejanja.

Prevedel Samo Tomšič